

Laste pühade-kirjanduse I. vihk.

1908.

Laste
Jõulu=
raamat

ND 10 K.

Pärnus,
Reimanni & Suurmanni raamatukauplus

ARH A-119663

Laste pühade-kirjanduse I. vihk.

Laste

Jõulu-raamat.

Häädele lastele kingituseks.

40

Pärnus, 1908.

Trükitud S. Laane trükitöjas.

S i s u :

Püha öö.

Nuus jõulu=laul.

Jõulus.

Jõulu walgus.

Hansukese jõulu=öö. Tõsine jutustus.

Jõulu=joogiks olgu wesi.

Lapsed, ärge jooge õlut, wiina.

Karistus. Tookene wallatumatele lastele järelemõtlemiseks.

Sädemed.

Päkapiku meeste jõulupuul. Ilus luule=juht.

Järelemõtlemiseks kõigile lastele.

Hoolsus ei hooli raskusest.

Lapsukese läbi. Sündmus Jõulu=õhtul trahteris.

Tuulutaja laul.

Streik.

Tõeterad.

Nasta lõpuks.

Düha öö. . .

Waifus külmas õhus. . . Sõ wari on nagu määratu waip üle maailma wajunud ja kõif peitub tema pehme, tumeda kätte alla. . . Walge lume ford warjab maad, laotab talwe jurmaune walget leinalina üle aafjade, murmede ja niitude laiali. . .

Särma=ehtes puud metšas lasewad lume=rõhu oll omad okjad üksteisele lähemale langeda, nagu püüakšiwad nad ühineda, et ühifel jõuul talwe waljusele wastu panna, funi kewade nooruje=õhk neid wabastama tuleb, päästma rõhu alt, lahti tegema talwe wõimu wangipõlwest. . .

Üllewal kõrges, tumesinišel taewa=wõlwiil, külmas otsatuses, wilguwad lugemata armul tähtede miljonid, kui mõistatuslised töotuse=märgid, mis meile igawesest, ilmotsjata wabadusest jutustawad, hõbe kiirtelt kõnelewad . . . Igatsedes, unistades waatab film neid otsatuse iluduse ja wabaduse maailmasid. . . Nagu nägemata koidutiiwad kannawad meie puhtaid hinge soowijid sinna taewa kõrgusesse! Säält langeb tajakessi

püha õõ õnnistus, armas jõulu-rõõmu tundmus allailma, tungib meie tubadesse. Meie hingame teda jõulupuu särast oma rinnasse; tunneme jõulu rõõmulauludest tema pehmet õnneläiget oma südamesse süttivat. Sa — soojemalt säravad meie silmad, tulisemalt tujukub süda, nagu oleks jumaluje eluõhk meie hingesid puudutanud, meie meelesid elustanud ning meie pühitseme j õ u l u p ü h a s i d.

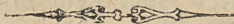
Kui palju rõõmu, ilu ja õnne, on meie ümber ja meie südames!

Sa kõik hääd lapsed on rõõmsad, nii wäga rõõmsad, et j õ u l u d on jälle tulnud! —

* * *

Püha õõ. . . Kirikukellade kumise w hää l heliseb läbi waike, külma õhu — kuulutab, et rahuwaim ja inimesearmastus on kõige rahwale sündinud.

Kõikide majade aknad, kus inimesed elawad, on walgustatud, tulekumast, jõulupuuide särast ja rõõmus elu heliseb igas toas, igas perekonnas, ijaaranis aga jäl, kus h ä ä d, a u u s i a d ja wirgad lapsed elawad.

Uus jõulu-laul.

Suur walgus ilmub pimel ööl,
Kui hiilgaks taewas tulewööl. . .
Ilm hingab jõulu-rôõmu!
Kas koit on idast kerkimas
Ja waba waim siin lehwimas?
Wõi on see unenägu!?

Ei, süda tuksub kiiremalt,
Rind kerkib, paisub palawalt —
Hing ööde lõppu aimab!
Sest wägew waim nüüd ilmale
On tulnud, päästjaks rahwale,
Kes orja-kütkes ägab.

Kui kewadised ärkand weed,
Mis murdwad eluks wabat teed,
Nii midagi nüüd paisub.
Ja läbi kõigi rahwaste,
Kes ühinewad wahwaste,
Suur, püha tundmus liigub. . .

Nüüd pandge pidu-riidesse
Ja seadke kandlid häälesse,
Et rõõmulaulu laulda :
Suur koit on idast kerkimas
Ja waba walgus helkimas —
Ilm, leina-rüüdi heida?

Jõulud.

Jõulud — need on rahu-pühad, sest ligi kakstuhat aastat tagasi, sündis selajal armastuse- ja rahuwaim maailmale, kes inimesi, kes koorma all ägasiwad, orja-ahelatest pidi wabastama.

See waim õpetas maailmale, et inimesed kõik ühesugused on, olgu nad rikkad ehk waeased, wägewad ehk nõdrad, mehed ehk naesed — inimesed on nad kõik ja sellepärast peawad nad üksteist ka armastama, aga ei mitte rõhuma.

Igal inimesel, kes ilmale on sündinud, on õigus elada ja elutarwidusi, toitu ja ihukatet, saada. Inimene peab ihu ja hinge poolest waba olema; ja nõnda kui tema ihu toidust nõuab, peab ka tema waim toitu saama, see on, haridust. Inimeselt tema ihutoiduse ehk waimu- hariduse saamise wõimalust ärawõtta, on kõige suurem patt, see on kuritegu, mis jumaliku

karistuse väärt on ja äraneedmiseks jellele saab, kes seda teeb. —

Sel ajal, kui see jõulu rahuvaim, Jeesus, sündis, ägas ilm raske koorma all, orja-ahelates. Minult need, kes suurest sugust sündinud eht vägiwalla tegudega kõrgele järjele jõudnud, olivad inimeseks arvatud, suured rahvahulgad, waesed käsitöölised ja talurahwas, ei olnud aga mitte inimesteks peetud — nemad olivad waesed pärisorjad, keda lüüa ja lüfata, müüa ja osta mõis, nagu igat teist looma.

Sootujeta ja kurb oli rahvahulkade elu; sügaw waimline pimedus täitis nende hinge-ilma, mis nagu läbinägemata bö ennast laiali laotas. . .

Siis ilmus see, keda Sumala Pojaks nimetadi ja kes maailmale uut armastust, see on inimese-armastust, armastust ükssteise wastu õpetas :

„Armastage oma ligimest nagu iseennast!“

Sa seda inimesearmastuse õpetust maksis see suur tõetee juhataja oma eluga — teda poodi nagu kurjategijat, nagu mässajat ristisamba külge!

Wägewad arwasiwad teda ühes tema õpetusega niiviisi ära häwitada, aga nad eksisiwad — see julge tõe kuulutaja oli palju hääd seemet külwanud, mis inimeste südames idanema hakkas. See õpetus oli inimeste filmasid selgitanud, neid tuimuse surmaunest äratanud ja — julge, waimustatud mõtlus inimesearmastuse

ja ühesuguste õiguste eest on ligi katstuhat aastat läbi, kuni meiepäewani kestnud ja see kestab ikka edasi, kuni võit käes on.

Küll on katsunud ja katsumad selle jumaliku-õpetuse vastased seda inimesearmastuse õpetust igalviisil ijemoodi seletada ja moonutada, et temas olewat mõtet mõjutaks teha, aga ometi tungib see elus eneses kõigist läbi ja pikkamisi, aga järjekindlalt, langewad orja-ahelad rahwahulkade kätest ja jalust, nüühaasti ihu- kui waimuilmas. . .

„Sest waata, ma kuulutan teile juurt rõõmu, mis kõigi rahwastele peab osaks saama!“ see jõulu-kuulutus saab kord täide minema ja inimesefugu saab siis õnnes hõifates seda rõõmu-püha pühitsema. . .

Sellepärast on jõulud ka rõõmu-pühad. Rõõmu-pühad, et armastus wägivalja ja waimuwalgus pimeduse ärawõidab, — et õigus wägimist waotab ja haridus rumalust kaotab!

Waatke, see on jõulu ewangeliumi tõemõte, see on jõulu-rõõmu kuulutus, see on see jõulu juur õnnistuse-walgus, mis meie juudamed sojaks teeb ja tulijemalt tujukuma paneb. Sellepärast põlewad meil jõulukuuksed ja pühitsete rõõmumist jõulupüha. —

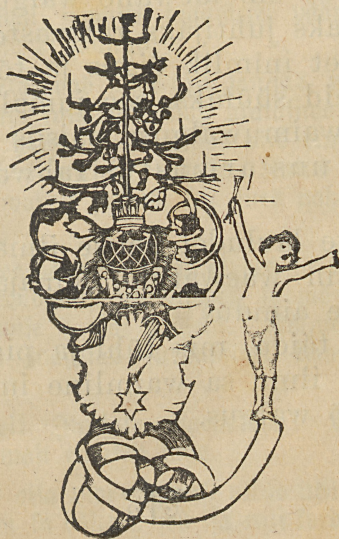
Minu noored sõbrad! kes teie tänna ka jõulupüha pühitsete, kaswage inimese-armastuses ja tõise hariduse waimuwalguses auusateks ja häädeks inimesteks; jaage wahwateks wõitlejateks inimliku wabaduse, õiguse ja tõe aate eest,

mille poole teid õige ja mõltsimata jõulu-
jutlus ja elu ise juhatab.

Siis olete teie jeda väärt, et täna ja igal
aastal võite tõsist jõulu-rõõmu maitseada ja endid
meeaja valguse ja vabaduse lasteks nimetada.

Selleks soovim teile hääd edu, tublit õp-
pimise hoolt ja auusaid elufombeid, et tulevatel
jõulu-pühadel, kui teid jälle vaatama tulen,
näha võiksin, kui kaugele teie juba edenemid
olete? Siis tahan teile jelle järele ka pare-
mat vaimlist jõulu-kosti ja ilusaid kingitusi
kaasa tuua.

Soovim teile rõõmsaid ja õnnelisi jõulu-
pühaid, mu armsad lapsed!

Jõulu walgus.

Jõulu-öö rahu on lehwimas,
Lootusewalguses helkimas ;
Õnne ja rõõmu toob rõhutud ilma:
Täidab me südant ja selgitab silma.

Uuesti lootus ja igatsus ärkab,
Hing ju tulewat wabadust märkab,
Mis kuld kiiredes,
Kaugedes piiredes,
Lähineb tugewal sammul,
Wõitmata rammul. . .

Tule! — oh, taewane walgus, sa tule!
Wägewaks juhtijaks rahwastel ole ;
Saada, et inimlik õigus ja tõe
Südameid süütaks, see jumalik säde,
Nii et waimuwalguse paisus
Kosuks uus armastus rahwaste kaisus.

Inglite lauludel helise ilma,
Wõta siin waewatuid, leinajaid hõlma,
Taewane aimdus!
Tule ja täida, mis tühi ja pime,
Igalpool ilmu sa waimline ime —
Jõulu-öö walgus. . .

Hansukese jõulu-öö.

Tõsine jutustus.

Tema oli oma ema ainus filmaterake, Hansuke, nagu ema teda ise nimetas. Ta oli nii ilus ja armas poisike, suurte, selgete siniste filmadega, et igaüks teda häämeelega tähelepandis.

Hansukese ema oli hää inimene, nii hää, mis-juguseid harva leida on. Aga isa, see oli muidu tüll ka hää mees, aga ta oli niijugune joodik, kes ilma wiina ja õlleta enam läbi ei saanud. Kõik, mis ta teenis, wiis ta kõrtji ja jõi ära.

Ena pidi, taludes tööl käies, omale ja Hansukesele ise elu ülespidamist teenima; arutisti ka mehele süüa oma natukestest andma, kui ta kõrtjast, kus kõik raha läbi purjutanud oli, kodu tuli ehk esmaspäeval joomise tagajärjel pääwalus oli ja töösse minna ei saanud.

Nemad elasiwad Mäe talu saunas, mis kuusemetja ääres oli; kuuskede oksad ulatasiwad peaaegu sauna katuse harjani. Saunas olid ennem juba mitmed wäesed inimesed elanud. Katus oli lagunenud, seinte wahelt puhus, kui õues paha ilm oli, tuul fiske.

Niijuguses halwas majas elades ja waewalisel wiisil elu ülespidamist muretsedes, kaotas Hansukese ema oma terwise — jäi haigeks. Kolme nädalise haiguse järele wajutas surmaingel tema filmad finni.

Nüüd oli Hansuke waenelaps! Ta nuttis palju oma armast emast taga.

Päewad otja pidi Hansuke nüüd ükfinda kodus olema, niijama ka bösetel, sest isa tuli kord nädalas,

harilikult siis, kui nädalateenistuse ära joonud oli, kodu. Et temal siin enam söögiandjat ei olnud, läks ta warsti jälle minema. — Hansuke oleks nälg ära furnud, kui mitte Mäetalu lahke perenaine temale, haleda meele pärast, leiba ja piima poleks saatnud. Ka mõned teised hääd inimesed kandsiwad weel selle eest hoolt, et Hansukesele nälg kätte ei tuleks.

Nii elas Hansuke neli kuud päris üffinda kuusiku ääres sauna-ütis. Ta oli nüüd seitsme aastane.

See korjas ta metsa alt kuiwi hagu ja kütis, nagu ema teda õpetanud oli, sauna soojaks, kus ta siis nurgas puulautsiku pääl, ema wana kasuka all, magas. Enne luges ta hoolega oma õhtupalwe ära, mis ema tale õpetanud oli. Temal oli kõik weel nii hästi meeles. —

*

Jõulud olivad kätte jõudmas.

Juba mitu päewa oli lund sadanud ja tuiff õues suuri lumehangeid kofku weeretanud.

Õtte jõulu laupäewa hommikul jäi lumesadu üle ja ilm läks wäga ilusaks.

Igas talus suitsesiwad korstnad: hoolitseti ju igalpool selle eest, et pühajid ilusasti wastu wõtta.

Hansuke oli ufte pääle wälja tulnud ja waatas talu poole, üle lumise, walge wälja. Ta mõtles selle pääle, kuidas jäl praegu maitsewat ja kõike hääd pühade-toitu walmistatakse. Temal ei olnud saunas enam midagi hamba alla panna.

„Kas nad mulle ka toowad, paar suutäit!“ õhtas waene poisike ja kiskus wana kasuka hõlmad teha ümber toomale.

Õlm oli küll ilus, aga haruldane külm. Nagu hõbedased sädemed vilkujivad õhus.

Saun oli ka külm, sest Hansuke ei olnud kolmel päeval enam ahju kütta saanud. Nii palju ja paksult oli lund sadanud, et metsa alt kuiwe ofse enam kätte ei saanud. Tänaigi oli ta läbi lume katsunud ronida ja kuiwi ofse otsida, aga lumi oli nii sügav, et Hansuke põlvini sisse wajus ja nuttes pidi külma sauna tagasi tulema.

Nüüd istus ta õige kurwa näoga ukse pääl. Pühade toidu pärast ta nii ei kurvastanudgi, kui aga sauna-üti oleks soojaks saanud.

Peaks isa ometi täna kodu tulema ja ei mitte kõrtji minema!" õhtas Hansuke. "Ta saaks ikka puid metsa alt kätte ja meie wõiksite ahju soojaks kütta."

Poisikese kahwatanud põskedelt weerejivad heledad pisarad ja kukkujivad kakkise kasuka hõlma pääle, kus nad jääks külmetasjivad.

Tasakesi nuttes tõusis ta piiski, waatas weel kord üle lumise laia wälja suitsuwate korstnate poole ja läks siis sauna, ust oma järel kinni tõi mates.

Suitsenud, mustas nurgas oli ülemalnimetatud magamise ase, nagu looma söim, kokku löödud, kust õled otsapidi wälja paistjivad. Sinna ronis Hansuke sisse, mäsjis ennast ema wana kasukasse ja kaua oli jäält tema nutu-luksumist kuulda, enne kui uneingel filmad pisaratest kuivatas ja tasakesi kinni wajutas. . .

Lõunaaeg oli juba möödas.

Sgaltpoolt teede päält kostis aiskellade helin ja saan saani järele, sõitsjivad inimesed kiriku poole, jõulu-õhtujele jumalateenistujele. Kõikide meeled

olid rõõmsad. Lumi kideses saanijalaste all ja hobused traawisid fergel jalal edasi.

Kaugelt oli kirikukellade kumaw hääл kuulda.

Hansukese isa oli Odiste külas oma linarop-
simise töö lõpetanud ja hakkas kodu poole sammuma,
pühade-toidu kott seljas, mida perenaine ligi and-
nud oli. Mees wõttis nõuiks täna õhtul mitte
kõrtfi minna, waid kodus, jauna-urtfikus Hansukese
juures selle kalli õhtu mööda saata.

Ta tuli Mäe talu õuest läbi.

„Matare Mikkel, kas kodu lähed?“ kostis uffe
päält perenaise lahke hääл.

„Jah, lähen!“

„Dota wähe, ma annan sulle Hansukese jaoks
ka midagi ligi.“

Wähe aja pärast tuli perenaine tagasi ja an-
dis Hansukese isa kätte korni, kus mitmesugust
jõulu-toitu sees oli. See pidi wäikesele poisile
rõõmu tegema.

„Tänan, perenaine!“ ümises mees tuimalt ja
hakkas üle lumise wälja kuuksu poole minema.

„Tulge pärast, kui kirikulised koju tulewad,
Hansukesega ühes mäele, jõulupuu juurde. Aga
nimelt!“ hüüdis perenaine wärawast wälja minejale
mehele järele.

„Saab näha!“ pomises mees ja läks raskel
sammul läbi paksu lume edasi.

„Kui ta aga kõrtfi ei lähe!“ õhkas perenaine
tale järele waadates ja läks wähe aja järele nukral
meelel tuppa.

Mees jõudis jauna juurde ja astus uksest
sisse. Kõik oli waike, mitte kilgidgi ei laulnud
kerese kohal.

Ta pandis asjad käest nurka laua pääle ja
astus siis magamise aseme ette. Midagi nagu

hirnu tunde taolist tuffatas ta südamest läbi, aga jee kadus kohe, jest õlgede jeeft, wana kajuka alt, kostis poisikeje hingamine. See oli lühikene, pea-aegu lõõtsutamise taoline, kuid wiina läbi tõntsi-meelseks muutunud mees ei mõistnud sellest midagi iseäralist järeldada. Tark, arusaaja inimene oleks aga sellest rutuliseft, raskest hingamisest kohe mõistnud, et poisikejel kardetaw palawiku haigus jõululalaliseks on tulnud.

Mees aga pööris rahulikult ümber, ilma et poisikeft üles äratanud oleks ja hakkas jõulutoitu kotist laua pääle wälja laduma.

Wäikeseft, suitsunud afna ruudust paistis ainult nõrk walguise kuma sisse, jellepärast oli saunas kõif ämaruse warjus.

Kui kõif toit laua pääle wälja laotud oli, lõikas mees tüki liha, wiilaku jaia ja hakkas sööma. Paari juutäie järele jäi ta aga mõttesse.

„Mis puudub see puudub!“ mõtles ta. „Kä-rakas wiina alla wõtta, waata, kuidas siis toit maitseb! Jõulu laupäewa õhtu ja mul pole tilka wiinagi!“

Ta kõlistas taskus raha.

„Tarkwis õige kiriku-körtji juurde minna ja pudel wiina tuua. Mis jee wiis wersta mul käia on!“ mõtles ta edasi.

„Külm on siin saunas ka, hambad paneb lõ-gijema! Poisi-jõnglane pole ahju kütta wiitsinud, — temal õlgede sees, kajuka all jee küllalt magada. . . Pean kallil õöl weel ahju kütma hakkama? Pareim lähen kõrtji juurde ja toon jäält soojendajat, siis wõib õö üle elada!“

Nii harutas mees mõtetes, siis tõusis ta püsti seijatas weel wähe keset sauna ja läks ruttu wälja — wiina, soojendajat tooma!

Päike wajus punetades kaugele metsa taha. Õrn, roosa läige hõljus üle lumiste wäljade, kuna taewasern, nagu tulifest kuumusest jahtudes, pikkamisi tumedamaks ja halliks läks.

Üle lumiste, uinuwate wäljade kostsiwad kaugele kirikufella hääled, mis jõulu-õhtu jumalateenistuse lõppu kuulutatiwad. . . Teede pääl ilmuksiwad jällegi kirikulised nähtawale, küll jala ja hobustega. Kõik tõttasiwad kodu poole. Mitmed kihutati hobustega üksteise wõistust, — lumi keerles aga saanide taga, kui paksum lumesest läbi, teisest tulist nelja mööda kihutati. Rõõmsad hääled kostsiwad igalt poolt.

Dund aega wältas elaw liikumine teede pääl, siis jäi kõik jälle waikeks. Kõik walitses kodus, perekondades rõõmus elu — põlesiwad jõulupuud, jõõdi, joodi ja jagati üksteisele kingitusi. —

Mis oli metsa ääres sauna-urtfikus?

Pime ja külm!

Lõõtsutades hingates, magas Hansuke ikka weel õlgede sees nurgas.

Hired tundsiwad laua pääl toidu haifu ja kõbistasiwad laua all.

Buutumataki seisis jõulutoit musta, määrdinud laua pääl. . .

Sääl hakkas kord korralt sauna-urtfikus walgemaks minema. Näis, nagu tungiks jalaline jõulu-walgus läbi wäikeste aknaruudu sisse, et pimmedust wälja tõrjuda. Kallil jõulu-õöl peawad ju igal pool, kus inimesed elawad, tuled tühades põlema, tähenduseks, et walguis pimeduse ära wõidab.

Silmapiiril, säälpool laua, lumist wälja, tõusis täiskuu aegamisi ülesse, ikka kõrgemale ja kõr-

gemale, kuni tema pehmed, hõbedased türed lumised nurmed, aasad ja metsad nõidusliku ilu ja hiilgusega täitsivad.

Sauna taga kuusikus muutusivad kõik lumised kuused järivateks jõulupuudeks, nagu oleks need kulla, hõbeda ja kalli pärlitega üle puistatud, millede wahel luigemata armul jädemete-küünlad hiilgasivad.

Läbi sauna aina tungis nõidusline walgus jisse, langes lauale jõulutoidu pääle ja mängis õlgedes, kus Hansuke magas. Ote juurepäraline aga oli kuu türite mäng ahju kerele härmatanud kiwide seas — need hiilgasivad ja heitsivad mitmejuguseid walgusekiiresid enesest tagasi, nagu oleks see hiigla kalliskiwide kuhjaks muutunud.

"Deh!" kostis hoigamise jarnane hääl aseme pealt.

Hansuke tõstis õlgede seest oma pää üllesse ja waatas imestawate pilkudega oma ümber. Temal oli nii wäga palaw ja raske hingata. Kuidas saun nii palawaks oli läinud? Ja see hiilgus?

Waene Hansuke! ta ei saanud arugi, et tal raske ja kardetaw palawik oli. Saun oli ikkagi külm, aga tema ihu hõõgas. Tema ei saanud ta aru, et see kuuwalgus oli, mis sauna täitis, kuid ühte ta teadis selgesti, et täna jõulu-õhtu oli, millal armas emakene temale minewal aastal ilusa, wäikesse jõulukuuße oli ehitanud.

"Kuhu siis emakene täna jääb?" mõtles Hansuke. Temale ei tulnud esite enam meelde, et ema surnud on.

"Da on wiist jõulukuuße läinud tooma. Aga, kui walge, kui ilus on siin, — jäl nurgas on palju ilusaid, hiilgawaid asju. . . mis need küll on? . . . kust ja kes on nad jüa toonud. . .

Kas need minule jaavad?" harutas ta mõtetes edasi.

"Kui ema tuleb, küll ta siis seletab, kes need ilusad asjad on toonud?" Ta ajas ennast täiesti istukile ja jäi põnewalt ootama, kudas ema jõulukuusjega tuleb?

Sääl trehwas tema pill ema wana kasuka pääle, mis õlgede sees temale wastu paistab; jeda oli ema alati seljas kandnud, kuidas ta siis nüüd ilma kasukata läks jõulukuuske tooma? . . . Sääl — korraga tuleb temale meelde, et ema enam ei ela waid jurnuial puhkab! — Poisike hakkab nutma, esiteks tajakesi nuuskudes, pärast kõwemine, kuni ta ennast õlgede siise pikali lasseb.

"Ema!" kostab poisikese hele hüüd läbi külma waiuse.

Balawik tema ihus ja weres wõtab wõimust.

Romp, komp, komp, on jala-astumise häält õuest kuulda. Lumi kirdiseb. Nüüd on tuleja uffe taga — seisatab.

Haike Hansuke tõstab pää ülesse ja kuulatab teraselt. Hiilgus saunas on suuremaks läinud ja see suureneb ühtelugu, nagu oleks tuhat küünalt ahju kerele pääl põlemas.

Üks nagiseb hingede pääl ja läheb tajakesi lahti.

"Ema!" kiljatab Hansuke rõõmu pärast.

Jah, see on ju tema ema, keda ta näeb üle uffe siise tulewat — wäike jõulukuuks, täis põle-waid küünlaid ja hiilgawaid ehteid, käes. Temal on nii uued ja ilusad riided seljas, nagu Hansuke lord firiku juures ühel proual oli näinud olema. Ta silmad on selged, järwad rõõmu pärast ja waatawad armjasti Hansukese poole.

Hansuke tahaks temale wastu tõtata, aga ta ei jaa — üks raskus ei laje teda õlgede sees ülesse

tõusta ja imelik walgus, nagu tuli, on tema ja ema wahel, mis teda näib tahtistama.

Ema läheb laua äärde, tõstab toidukraami teise otja pääle ja paneb siis jõulukuuse Hansukese poole otja pääle. Jõulukuust hakkab kaswama, kuni ta laeni jõuab ja nüüd läheb lagi tema eest ära — tähtedes taewas järab jäält kõrgest wastu. Ja jõulukuust kaswab kõrgemale ja tema hiilgus läheb ikka juuremaks, wiimaks on tema latw juba tähtede wahelt läbi taewasse ulatanud. Säält tuleb nüüd otsata palju wäikseid, hiilgawas riides lapsi alla. Kui ruttu nad tulewad, nagu lendakšiwad nad ja kui ilusasti nad laulawad! Igaiks neist näitab oma wäikse käekesega kutsuwalt Hansukese poole.

Hansuke tunneb, et tema ihu korraga kergeks läheb, nii kergeks, et ta kas lemmata wõiks.

Ema on jõulupuul kõrwal seisnud ja rõõmja näoga Hansukese pääle waatanud, nüüd hakkab ta tajakefi temale liginema, kuni ta pehmed käed tema pääd õrnalt puudutawad.

„Ma tulin sulle järele, mu armas, hää, wäike Hansuke ja tahan sind siit jauna-urtsikust ära kõrgesse, ilusasse taewa wiia. Säääl oled ja ikka minu juures ja jäääl on nii rõõmus ja hää olla!“ heliseb nii kui ilus laul emakese huultelt.

Nüüd on ta koguni Hansukese ligidal ja küüb hellasti:

„Tahad ja ära minu juurde tulla, mu armas?“

„Jah!“ naerob Hansuke õnnelikult wastu ja sirutab käed armsa ema kaela ümber.

Ema wõtab teda sulle ja nüüd hakkawad nad kiiresti kõrgemale ja kõrgemale tõusma, — jaanauitt paistab weel wähe õige kangel all, nagu täpikse walge lume pääl. Ka jõulukuust lendab nendega ühes ülesse.

Ümber-ringi on otjata palju lapsi, need lau-
lawad nii wäga ilusaid jõululaulusid ja taadawad
neid kõrgesse, kust suur jõulu-walgus wastu
paistma hakkab.

Sinna nüüd Hansuke ema jüles lendab —
igawese jõulu walgusesse ja rõõmusse. . . Ta on hää ja
armas laps olnud, sellepärast ta sinna saab. . . .

Oli juba kestöö aeg.

Kuu hõbedased kiired tungiwad läbi jauna
atna siise ja langewad Hansukele näo pääle, mis
õlgedest wastu paistab. Unnis ja rõõmus naeratus,
suur jõulu-rõõm hiilgab ta külmaks jäenud palge
pääl. . . Temal ei ole külma, ei nälga ega jänu;
ta ei ole enam üksik, kallil jõulu-õhtul inimestest
maha jäetud waenelaps, ei jest — Hansuke on
surnud! Ta on nüüd ema juures ja temal
ei puudu enam midagi.

Lumi kühiseb õues, jala-astumist on kuulda.
Üks läheb lahti ja — Hansukele ija astub joobnud
olefus tuigerdades, wiinapudel, „soojendaja“, käes,
üle läwe siise.

„Noh, pois, kuidas läheb? Kas jõõnud juba
oled? — Tule ijale wastu ja wõta siit pudelist üks
punnjuutäis, küll siis jooja saad. Tule aga jul-
gesti, ära karda kedagi, et ija wähe wintis on,“
lallutas joodik ija.

Alga, poisikest ei tulnud wastu.

„Kas magad, wõi mis?“

Ra wastust ei tulnud. —

Mees astus magamise ajeme ette, wiinapudel
pahemas käes ja sirutas parema käe Hansukele pää
külge, et teda unest üles äratada. Säääl puutus
poisikele jääkülm pää tema kätt wastu. Nagu loomu-
aimdusel fargas mees jammu tagasi; wiinapudel

kukkus käest maha ja läks fakk. Kõik joobnud olef kadus, wiina-aur lahkus pääst ja mees-oli forraga täiesti kaines olefus. Suuril, kohkunud filmil waatas ta oma jurnud poja näo pääle, mida kuuwalgus ümbritfes, ja kust temale libe ja tõsine noomitus wastu paistis: „Sinu süü pärast, et ja joodik oled, on ema jurnud, on minu noor elu närtsinud! Paranda ennast, meeletu joodik-isa, et ja hukka ei lähe!“

See oli raske filmapilt, mis inimest hingeni läbi põrutab ja teda tihti weel uueks ja hääks inimeseks muudab.

Mees langes jurnud poisikesse ajeme ette põlwili maha ja palwetas kawa ja palawad pisarad weeresiwad ta põskedelt alla.

Sellest filmapilgust jaadik jai joodikust isast kaine ja auus mees. Hansukesse mälestus oli temale püha, sest see oli teda ihu ja hinge poolest hukatusest ära päästnud. — —

*

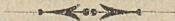
Olgu see Hansukesse jutt ka teile, mu armsad lapjed, hoiatusjeks, et teie ei omas noores ega ka wanas eas wiina ja õlut armastama ei hakka. Urge wõtke neist, kui ka teile pakutakse, mitte tillkagi enese juhu, sest pidage seda alati meeles, et — wiin ja õlu on kõige kurja juur ja õnnetuma elu põhhi!

Jõulu-joogiks olgu^r wesi,
Selgest hallikast;^h
Suhkurt sekka, siis^h kui^h mesi^h
Toidab igat last.

Lapsed, oma eluajal,
Jooge puhast wett,
Siis on rõõmu teie majal,
Õnne, nagu mett.

Lapsed, ärge jooge õlut, wiina.
See teil' saadab wiimaks häda, puudust, piina!

Karistus.

Lookene järelemõtlemiseks wallatumatele lastele.

Oskar oli väga wallatu ja üleannetu pois, terwes külas ei olnud nii ulakat^h poisji, kui tema oli.

Teda nimetasiwad teised külalapsed „tee-koeraks“, „kake-kulliks“, „Mat-Ossiks“ ja nõnda edasi.

Neid nimesjid kandis ta ka õigusega.

Kiila ääres, otje juure maantee kaldal, oli jelle ulaku poiji kodu, wäike ölekatusjega maja. Sääl elas ta oma isa ja ema juures, ega wiitfinud midagi muud teha, kui koerustükki.

Juhtus keegi hobusega ehk jala mööda minema, siis oli Dskar üks kaks kolm teekaldal puuriida otjas, kust ta kõiksuguseid rumalaid jõnu möödaminejatele järele karjus ja kõlbmataid tempuusi tegi. — Kord tahtis üks möödamineja mees teda puuriida päält maha kiskuda ja poijile libedat „õpetust“ jagada, aga poijs jai weel juure waewaga ennast päästa. Sellest juhtumisest jaadik ei läinud ta siis enam puuriida pääle, kui keegi mees mööda läks, waid ronis õue wärawas olewa kase otja. Oli aga möödamineja naesterahwas, siis läks poijs puuriida otja ja jõimas jää.

„Wa Kadri, Kadri, Kadri!“ lõugutas ta, kui enam ühtegi paremat jõimujõna meelde ei tulnud, tuntud möödaminejat nimepidi haugutades.

„Wa näru, näru, kalts, kalts!“ karjus ta möödaõitjale näru-otsijale kase otjast.

Setuweli ei saanud esiteks aru, kust hää l tuli ja wahtis ümber ringi. See tegi poijile weel enam löbu.

„Däiekong, näru-wana, kalts, wa kalts!“ hõikas ta uuesti puu otjast alla.

Müüd nägi Setu, kus poijs oli, pidas hobuse kinni ja tuli koorma otjast maha.

„Kuleõ ja tsurä, kos ja innast õgõ mõtled olewa, et tii pinit mängit?“ tõreles Setu.

„Wa Setu, Setu, Setu!“ kisas poijs wastu.

„Kjül um pini, tii koer! Säh jullõ haukmise iist hambid wahelõ!“ ütles Setu ja wiskas tõrwa waadisje pistetud tõrwase riide tükki ülesse kase otja, mis poijile otje wastu nagu lendas ja korraga oli poijs must kui neeger puu otjas. Wiskamine wihastas poijsi ja ta pistis kõigest jõuust karjuma:

„Mra tapab, ai, ai, ai! Appi, appi, ema!”

Pois jätkis kogemata oksast lahti ja lendas niid prandjatades kafe alla tee pääle maha. Setu kargas juurde ja andis poisile piitsuga paar tulist nihkamat pükste pihta. Siis jõitis ta minema.

Müüd oli kisa kõik kohad täis — pois forjas ja pilbus kiwa Setule järele.

Ena tuli wälja ja nägi poja õnnetust. Muidugi andis ta poisile õigust ja sõimas Setut järele. See andis Dskarile weel südant.

„Et pois nii hukka on läinud, see on just ema süüd!” rääkijawad külainimesed. „Laseb poisji kõik tembud läbi teha ja ei anna peksta. Sedawiisi läheb pois weel hukka!”

Jah, lootust ei olnud, et poisist weel midagi hääd mõis wälja tulla.

Küla kruusaaugus, kus lapsed harilikult mängijiwad, käis ta kallemas ja pekstis teised läbi.

Keegi laps, terwes külas, ei sallinud teda.

Ka pikanäpu ametit pidas ta ja käis talu õunaaedades wargil, kus ta mõnegi korra tubli keretäie peksta sai, kui teda kätte saadi.

Aga see kõik ei aitanud, sest et kodus poisile õigust anti.

Sügisine kooliaeg jõudis kätte. Kõik lapsed, kes jelles wanaduses oliwad, et kooli minna, hakkajiwad koolis käima.

Ka ulak Dskar oli nii wana, et kooli pidi minema, aga ta ei tunnud weel ühtegi kirjatähte, ega mõistnud ka mitte pääst lugeda.

Ena meelitas poisji nii kaua, kuni teda koolimajasie sai wiia. See oli wiis wersta kaugel.

Süba esimesel päewal sattus ta kõigi poisikes-tega kallesse ja pekstis teistel filma ääred jinišeks.

Hirmu pärast, et kooliõpetaja teda karistab, jooksis ta koolist ära ja tuli kodu.

Rõigest ema meelitustest hoolimata, ei saanud ta Oskarit kooli wiia — ta jooksis eest ikka ära.

Muidu oli tal hää pää, aga ta ei wiitjunud õppida, waid tahtis üleannetuist teha. —

Jõulud jõudsiwad kätte.

Rõik juuremad ja wäiksemad lapsed oliwad koolis ja kodus lugemise teigesti kätte õppinud ja mõistjivad pääst juba mitmeid ilusaid laulusid ja loofesi; teadsiwad ka juba ühest ja teisest tarkusest omajagu.

Sellepärast wotasiwad lapsed rõõmuga jõulusid ja jõulukingitusi.

Oskar aga oli nii rumal, kui puunui — tema ei oskanud lugeda, ega mõistnud ka pääst midagi. Minult koerustükkide ja üleannetuise pääle oli ta meister.

Tema wotas küll ka jõulu-pühased ja kingitusi, aga et ta midagi hääd ei mõistnud ja ulat pois oli, sellepärast ei tunnud ta ka mitte tõjist jõulurõõmu, mis igailks hää laps tunneb.

Mida lähemale jõulud jõudsiwad, seda ulakumaks Oskar läks, aga ühtlasi hakkas tajahiljusest tema siidamesse, jõulude lähenemisega, ka imelik, piinaw hirmu tundmus tekkima.

Üks pois oli temale kord imelikust jõuluwanaast rääkinud, kes jõulu-õõsel, kott seljas ja kepp käes, jalaja tuppa tulewat ja siis häädele lastele, kes lugeda mõistawad, ilusaid kingitusi andwat, aga üleannetutele ja rumalatele jagawat ta walusaid kapi hoopisid. Wahel olewat jõuluwana karistused õige libedad ja iseäralikud.

See jutt hakkas jõulude liginemisel Oskari siidant waewama ja ta tundis hirmu, mida ta enne ei olnud tundnud. Iseäranis õhtudel, kui teised

lapsed koolist kodu tulivad ja nii rõõmsad olivad, kipitas Dskari süda.

Alga ometi ei haffanud ta õppima ega jätnud oma üleannetuid tegusi maha.

„Võib olla, ehk läheb jõuluvana meist mööda! Kas ta siisje tuleb?“ mõtles ulat poisj.

Ta küsis viimaks ka ema käest jõuluvana üle järele. Ema ütles, et niisugust wanameest ei olemat, jee kõik olla laste hirmutus ja rumal lori.

Poisj oli selle seletuse järele küll julgem, aga päris rahuliseks ta ometi ei jäänud.

„Kui ka aga siisgi on ja tuleb! — Ema ehk ei ole teda näinud ja ei tea dieti. . . Kõre Dõnu ütles mulle ka kord, et minu emat olla rumal kui pörjas!“ harutas Dskar mõtetes.

„Alga kui tuleb siis tulgu, — isa on ju kodus ja küll ta wanamehe uksest välja peksab, nagu ühe teekäijaga tegi, kes võmaja tuli paluma,“ rahustas ennast Dskar.

Shukene kord lund tuli maha; jadas ka weel jäätist, mis puud ja pööjad nagu karra korrata üle tõmbas ja teed ütlemata libedaks ja ilusaks tegi.

Päikesepaistne hommik. Metjast toodi haljaid, noori kuuskeseid küllase. Igalpool taludes ja majakestes kuuldufid laste rõõmsad hääled. Inimejed talitajivad ja toimetajivad ruttu, nagu tõtates, et ennem valmis jaada.

Oli ju jõulu laupäev.

Oh jeda rõõmu ja ootust, mis lastel nüüd oli! Warsti võis sooja jaia süüta, järava jõulupuujuures laulda ja ilusaid kingitusi jaada. Väiksemad lapsed proovisid, kas jõulu-salmid hästi pääs, et jõulupuujuures lugedes mitte kimpu ei jäeks. Suuremad lapsed, kes koolis käisid, olid oma oskamise pääle kindlad ja aitasivad wähemaid.

Mis tegi aga Dskar?

Tema oli jäätanud kase otja roninud ja tegi jäält möödaminejatele rumalaid tempusid. Kui ta mõne möödasõitja hobuse sai lõhkuma hirmutada, see tegi temale kõige suuremat löbu.

Õffa rohkem hakkas kirikulisi mööda sõitma.

Kuusiku talu peremees sõitis oma poja ja tütrega kirikusse. Nis, läikiv saan ja noor, tugew täff ees.

Õskar ronis külmetanud kase otja kaudu hästi tee kohale, et Kuusiku peremehe tätku lõhkuma hirmutada. See peremees oli tale õuna warguse pärast pekja annud, nüüd tahtis Õskar tale kätte tasuda. Ta ronis otja mööda, nii palju kui wõis, tee kohta ja jäi siis wagusi ootama. Nii pea, kui hobune paar sammude weel kasest eemal oli, lõi Õskar otjaga kõwa wõngaku, et hobust hirmutada. Aga külmetanud puu oks on abras — suur pragin ja Õskar lendas kõige otjaga keset teed maha. Täff hirmus ära, ajas kord kase tagumise jala pääle püsti ja kargas siis kui nool üle Õskari. Hele karjatus kostis saani alt ja siis jäi poisiks wagaks nagu furnu. Teda kanti meelemärkuseta olekus tuppa ja pandi woodisse.

Kui juba pimedaks läks, ärkas Õskar uimastusest ülesse. Pää oli kõwasti ära pörutatud ja walutas kangesti, nii et ta woodist ülestõusta ei wõinud. Ka pahem jalg walutas.

Uimastus tuli ta pääle ja ta jäi raske unesse.

Õgas majas põlesiwad juba jõulupuud ja lapsed laulsiwad röömulaulusid.

Õskari wanemate majas oli ka wäike jõulupuud tehtud ja lakke riputatud, aga et poisile õnnetus oli juhtunud ja nüüd woodis lamas, seisis kuuff ilma tuledeta; ainult lamp põles laua pääl, kus isa ja ema nukral meelel istusiwad ja waitisiwad.

Korraga lunneb Õskar, et keegi külm käsi teda õlast finni wõtab ja raputab.

Da lööb filmad lahti — jääl. . . hirmu taob ta südames nagu haamriga — jõuluwana seisab woodi ees!

Suur kott seljas, kust mitmesugused ilusad jõuluasjad wälja paistawad, kuna käes tugew, jäätanud kepp on. Lumivalge habe ulatab wööni ja filmad, mis hääde laste wastu sõbralikult naeratawad, waatawad õige pahaselt Dskari pääle.

Dskar tahaks üles tõusta ja ära jooksta, aga ei jõua — üks raskus litjub teda maha.

Jõuluwana tõstab keppi, ähwardab ja räägib kurjalt tõreledes:

"Mäed nüüd, üleannetu poisj, mis sa oma paha tegudega oled ära teeninud? See on minu karistus sulle, sest mina see olin, kes kase otja sinu jalge all katti murdis, kui sa puu otsas hobuseid hirmutajid. . . Ma pidin sulle küll weel suuremat karistust määrama, aga arwasin esiteks sellega proowida. Kui see sulle ei peaks mõjuma ja sa ikka endijeks ulakuks poisjiks jäed, siis muhtlen sind tulewal jõulul weel walusamalt, kuni sinust hää ja auus poisj saab."

Jõuluwana jäeb wait, waatab üksifilmi poisji otja, siis wõtab koti seljast maha, otjib selle kallal natuke aega ja tõmbab ühe kargu jäält wälja, mida ta Dskarile pakub, üteldes:

"Säh, see on sinu jõulufingitus, seda on sulle tarwis, sest ja murdsid kase otjast maha kukkudes oma pahema jalaluu katti."

Dskar ei taha karku wastu wõtta, aga jõuluwana paneb kargu temale ristki rinde pääle. See on nii walus ja raske, et Dskar enam kannatada ei jõua ja karjub:

"Jja, ema, tulge appi!"

Da ärkab unest ülesse. Jõuluwana on kadunud, niisama ka kark. Jja ja ema seisawad woodi ees.

"Miks sa appi hüüdsid, pojuke?" küsis ema.

"Jõuluwana oli siin, — tõi mulle kargu. See oli nii valus ja raske! Kuhu jõuluwana jäi? Kus see kart siit kadus, ta oli minu rinde pääl?" hädaldab poisjs.

"Siin ei olnud midagi. Sa nägid und," rahustab ema.

"Ei, ei, oli, — ma nägin teda selgesti. Siin woodi ees ta seisis ja ütles, et minu pahem jalaluu katti olewad. Mi, ai, kuidas mu jalg nüüd waltab?"

Jalg waadatakse järele ja — luu on katti, päris pooleks murdunud.

Beel öösel wiitakse Oskar fihelkonna tohtri juurde, kes luu kokku sidus ja jala labaske pandis.

Kui kodu tagasi jõudsiwad, palus Oskar, et isa ehk ema temale mõnda jõululaulu õpetaks.

Isa luges tale raamatust paar laulu ette, mis temale õige ruttu pähe jäiwad. Oskaril oli, nii kui eespool ütlesin, hää pää.

Ta tahtis nüüd auusaks ja hääks poisiks jaada.

Mehijelt kannatas ta jalawalu, sejt ta teadis, et see temale teenitud karistus oli. —

Nääriluu lõpul jai Oskar woodist juba wälja tulla. Isa tegi temala wäikese kargu, mille najal ta osawasti kõndima harjus.

Haiguse ajal oli ta ka lugemise selgeks õppinud ja palus nüüd, et teda kooli wiitakse.

Nii see siindis ka.

Kewadeks oli ta alamas klassis esimene poisjs. Koolmeister kiitis teda wäga ja soomis teistele eeskujuks.

Oskar oli nii hääks ja auusaks poisiks saanud, et kõik lapjed teda armastasiwad ja terve küla jeda muundatust inestas.

See aga mõtle! Oskar: tahan hästi targaks ja hääks poisiks saada, siis, kui jõulud jälle tulevad, päästab ehk jõuluwana mind kargust, lahti ja annab mulle midagi paremat kingitust!

Tema lootus läks ta täide, ehk küll hiljem. Vaari aasta pärast paranes tema jalg nii kaugele, et ta jälle võis ilma karguta käia.

Ehk ta pärast küll kunagi enam jõuluwana ei näinud, aga ta uskus kindlasti, et jõuluwana teda siiski vaatamas käib, nimelt nägematalt, nagu waimud ju ifka käivad. —

*

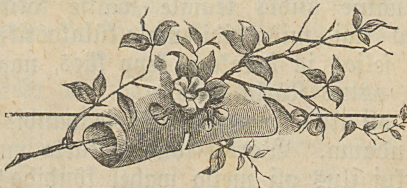
Lapsed, kui teie seas ka mõni wallatu, laisk õppija ja paha laps on, siis võtku see Oskari lugu omale südamesse ja katjuгу ennaft parandada — hääks ja wirgaks lapseks saada, enne kui see hilja on!

Sädemed.

- Olgu wara ehk hilja —
Wirkus kannab wilja.
- Ei siis kätte tule tühi,
Kui on töö su elu põhi.
- Laiskus on kõigi hädade juur,
Millest wõrsub kord wiletsus suur.

- Laps, kes koolis wirgasti õpib,
Elus kord õnne-õisi ta nopib.
- Üleannetu laps on paha,
Keegi ei teda armasta taha.
- Tahad õnne ja rõõmu sa leida,
Halwad kombed siis enesest heida.
- Kui teed auusalt ja hoolsasti tööd,
Rahu sees oma leiba sa sööd.
- Rohkelt saab tasutud nooruse waew,
Sest et noorus on külwi-päew.
- Lapsed, olge õppima wirgad,
Siis kord elu sees olete targad,
Kelledest palju lugu peetaks,
Auusa ameti pääle seataks.
- Kes ei pahanda isa ja ema,
Kaua siis maapääl elab tema.
- Lapsuke kasvab hoole all, rahus,
Sest on sõnakuulda ta kohus.
- Armasta wanemaid üle kõige,
See on kohus, on auus ja õige,
Sest et nemad sind kasvatawad,
Elule wastu walmistawad.

Päkapiku meeste jõulupuul.

Ilus luule-jutt.

Metsas, põlises laanes, on päkapiku meeste ehk härjapõlvlaste kodu. Kui mõni laps, iseäranis aga hää laps, sinna juhtub, siis saab ta süäl ime asju näha ja kuulda.

Päkapiku mehed on hää südamega ja väga lahked. Paha ei tee nad kellegile, küll aga palju hääd. —

Jõulu laupäewa päälõunal, tahtis wäike Karla, kes Undioru talus aasta-karjaseks oli, Metskülasje oma wanematele külaliseks minna. Tee oli seitse wersta pikk ja tuli enamalt jaolt läbi juure metsa minna. Minult talwel käidi läbi metsa, juwel ei olnud see võimalik, sest et metsas kohati määdad paigad takistuseks ees olivad.

Berenaine keelas küll Karlat, et ta mitte läbi metsa ei läheks, waid ümber, maanteed kaudu, sest metsast olla weel väga wähe läbi sõidetud ja pääle selle minna, teed mitmesse harusse, nii et kergesti ära eksida wõib ja siis ei olewat enam nalja asi laanest wälja saada.

Alga Karla oli paar korda hobusega sellest metsast läbi sõitnud, nii et ta teed armas hästi tundwat. Ja pääle selle oli temal imelik juur tahtmine metsast läbi minna, kus puud ilujas härmaehtes ja kõik nii tore oli.

Berenaine andis temale wäikse kotikesega ka pühadeõitu ligi, mida pidi emale külastamiseks wiima.

Rott seljas ja kadakane sepp käes, nagu wäike jõulumees, astus Karla teele.

Ilm oli ilus ju päikesepaiste pandis lumise wälja jätendama. Warsti jõudis Karla metsateele.

Di, kui ilus oli metsa wahel kõndida!

„Uhuu, uhuuu!“ hõiskas Karla rõõmu pärast.

„Uhuu, uhuuuuu!“ kostis tema hää l kaugelt metsast vastu ja kadus nagu unistus otsatuse jisse ära.

Kiirel sammul astus Karla edasi. Tuju oli hää ja meel rõõmus.

Metsas olid puu- ja heinawedajad palju lahku- minewaid tee-harušid ajanud, sellepärast pidas Karla kõigerohkem filedaks sõidetud teed kinni, et eksimist karta poleks.

Wiimaks hakkas meie rõõmus, wäike jalarän- daja ära wäsimä. Päike oli looja minemas, punane läige heitis kõrge puude latwade pääle.

„Nüüd peaks ometi metsast läbi jõudma!“ mõtles Karla ja esimest korda tekkis ta jüdaniesse kartus, et ehk wast ära eksinud on?

Ta kiirustas oma käitu ja tõttas palju metsa mööda edasi, lootuses, et ehk ilka wälja saab.

Siin läks kordkorralt pimedamaks, juba hakkasid tähed kõrgel taewawõlwl järama, aga mets ei lõppenud ega lõppenud, waid läks paksemaks ja pikemaks.

Karla oli juba suures hirmus; nutt tikkus pääle. Et ta ära eksinud, oli nüüd kindel.

Korraga läks walgemaks, nagu lõpeks mets. Poisid läks pool jookstes edasi ja — jõudis lumise, walge lagendiku pääle wälja. See oli suur nelja- kandiline raestik, kust puid meetud oli. Ümber- ringi oli paks, mustaw mets, nagu pildi raam. Siin lõppes ka tee ära.

Nüüd oli selge, et ta puuwedamise tee pääle oli sattunud ja koguni kõrwale, sügawa metsa jisse läinud.

Karla oli wäsinud ja suures ahastuses. Ta istus ühe lumise, laia kammu otša maha.

Poisikese nõuu oli otšas! Mis teha? Ta hakkas walju häällega nutma. Hääl kostis metsast vastu.

Sääl löi üle puude latwade midagi hiilgama — täiskuu tertsis ülesse ja walgustas raieistikkü nõiduslike paistufega. See oli nii juurepäraliselt ilus, et Karla oma nuttu jättis ja imestades jeda kuuwälget metsa öö-iludust waatas.

Uga mis jee oli?

Poiss kuulis lume jahinat ja kui ta ümber waatas, nägi ta enese seljataga, üsna lähedal, mitu pika habemega wäikest meest, kes teda uudishimuliselt silmitsejivad. Karla tundis kohe ära, et need päkapiku mehed olid.

„Kust ja siia tulid poiss?“ küsis üks wäike mees.

„Ma olen ära ekjunud! Tahsin Metskülasje wanemate juurde minna,“ häbaldas Karla.

Üks päkapiku mees tuli otse tema ette, waatas tale terawasti otja ja rääkis sõbralikult:

„Ah, ma tunnen sind, ja oled Undioru karjapoiss Karla, kellest ma alati lugu pidanud olen. — Wäga rõõmustaw, et sa täna siia meie juurde oled juhtunud.“

Ja teiste päkapiku meeste poole pöördes, rääkis ta:

„See on seesama karjapoiss, kes linnupesajid koerte ja kullide eest warjab; noori puud rikkumise eest hoiab ja igate pidi auus ja häa poiss on, nagu ma teile juba ennem olen rääkinud. Seltsimehed, kas olete sellega nõuus, kui meie selle auusa poiji oma juurde jõulupuule kutsume?“

„Jah, oleme nõuus!“ kinnitajivad kõik ühel häälel.

„Noh, armas poiss!“ rääkis esimene Karla wastu, „nüüd tule meie järele, meie jõulupuule. Wäraft jaadame sind ilufasti sinu wanemate kodu.“

Need wäikesed wanamehed olid nii sõbralikud, et Karla ilma kartuseta nendega ühes läks.

Ei olnudgi tarwis kaugele minna. Nad jõudjivad ükji mää-rinnaka juurde, mille pääl ilus

ja tihhe noor kuusemets kasvas. Mäe külle pääl läks jaladusline üks lahti ja Karla, ühes päkapiku meestega, astus õige suurde, heledasti walgustatud maa-alujesse jaali.

Küll oli jään palju päkapiku mehi koos, näis, et nad terwest laanest olid siia kokku tulnud. Mõnedel olid kajetohust ehk muu puu koorest kõrged torukübarad pääs, teistel jälle sammaldest, kolmandatel puu lehtedest ja nõnda edasi.

Ja — oh ja ime küll! Karla silmad tahtsivad jellest ilust pimedaks minna, mis ta nägi. Saali seinad olid jää tarwa läikiwast kiwist ja laest rippusid juured jää-purad alla, millede otjas heledad tuled põlesid. Keset jaali seisis laia õksadega suur jõulupu. Läks enne tülk aega mööda, kui Karla silmad kannatasiwad jõulupu ilu täiesti tähele panna. No, niisuguseid ilusaid ehteid ja imelisi asju, kui jään kuuse otjas rippusid ja hiilgasiwad, ei olnud Karla elu-ilmasgi weel näinud. Küünlaid kuuse otjas ei olnud, aga selle eest oli ta, latwast maani, walgutule jädemeid täis. Ja misjuguised magusad maiuse-asjad ja toredad komwekid otste killes rippusid! Nende magus lõhn tungis Karlale ninasje.

„Oh, kui nendest mõnda jaoks maitsta!“ mõtles Karla.

Üks päkapiku mees nagu mõistis poisikese mõtet, wõttis teda kätt pidi kinni ja wiis otje hiilgawa jõulupu juurde, kus ta puu otjast kõisjuguiseid maiuseasju ja komwekkisid wõttis ja Karla tasud täis toppis.

„Söö ja söö, wäike, hää pois!“ juundisiwad päkapiku mehed sõbralikult ja Karla sõi kõhu üsna täis.

Üks läks lahti ja jalk päkapiku mehi tuli weel juurde; kõigil ilusad pühade kummed seljas. Ka neile tutwustadi Karlat.

"Uhaa!" vastasiwad need, "meie tunneme jeda poisji weel paremini, kui teie. Meie metsa ülewaatuse jaoskond on ju otse Undioru karjamaa ääres. — Kui hää, et meie wäike armastatud Karla jõulu-õhtuks siia on juhtunud."

Nüüd jutustasiwad uued, juurde tulnud päkapiku mehed teistele weel mitmed ja mitmed lood ja hääd teod wäikestest karjapoisjst Karlast, kuidas ta linnupefajid koerte, kasside, kullide ja teiste üleannetute karjapoiste eest kaitšnud, kord uppuja ämbliku jõešt wälja aitanud; jäneše pojad koerte käest ärapäästnud; katti murtud noori puid kinni sidunud, et nad uuesti kaswama hakkanud ja palju niijuguseid lugusid rääkisid nad.

Neid jutustusi kuuldes hakkasiwad kõikide päkapiku meeste silmad rõõmu pärast särama ja väga jõbralikult waatajid nad Karla pääle.

"Tasume jellele auusjale poisjle tema häätegude eest kuninglikult?" ütles keegi hulga seast.

"Jah, jeda tahame meie teha!" hüüdsiwad kõik päkapiku mehed ühel häälel.

Üks õige ilusates, kullaga läbikoetud riietes, päkapiku mees astus teiste seast wälja. Näis, et ta teiste päämees eht juhataja oli. Karla ette astudes, ütles ta:

"Sa hää ja auus pois, kes ja siia meie jõulupuule oled juhtunud, jae ikka nii hääks ja auusjaks kui ja oled, siis on õnn alati sinu lähedal ja igailks armastab sind. Näe, siin jõulupuul otjas neid hülgawaid ehteid? Need on kõik kallid pärlid ja kallid fiivid. Igailks neist on terve juur warandus. Neid pead ja meie käest jõulukingituseks niipalju saama, kuni ju taskud neist täis saawad."

Nüüd astusiwad hull wäikeid mehi jõulupuul juurde ja hakkasiwad kalliji asju oksjade küllest maha wõtma, et neid Karla taskusse toppida. Aga, oh jeda äpardust, Karla taskud olid mainseasju juba täis!

"Nüüd jäen neist läikivaißt, kiividest ja pärlidest ilma!" mõtles poisjile neutral meelele. Maiuseasjad olid ka nii hääd, et neist ilma jäeda ei tahtnud.

"Mis nüüd saab?" küüis Karla kohmetanult.

"Kui tahad kallistiva ja pärlisi, siis pead maiuseasjad taskust välja võtma ja jüia jätma. Aga need maiuseasjad on ka niijugused, et kes neid sööb, see kõige targemaks inimeseks ilmas saab. Võta määratud warandust, wõi suurt tarkust? Wali, mis sul rohkem meeldib?" rääkis päkapiku meeste päämees.

Karla mõtles wähe ja ütles siis kindlalt:

"Ma tahaksin tarkust, sest räägitakse, kes rikkad on, need ei ole mitte jagedasti hääd ja armulikud inimesed. Ma ei taha aga halvaks inimeseks saada."

Sai poisj sedit ütelnud, astus päämees tema juurde, juudles teda otja ette ja rääkis:

"Õnnelik poisj, ja oled hästi walinud! Meie tahame alati sind hoida ja sinul ei pea kellegist puudus olema.

Kõik päkapiku mehed olid wäga rõõmsad, et poisjile nii auus ja suuremeeleline oli. Igaliiks neist töötas temale sõber olla.

Selle järele hakkas imelik tore ja hiilgaw jõuluöö rõõmupidu pääle — söödi, joodi, lauldi, mängiti ja lõbustadi.

Karlale jäi see nagu taewalik unenägu meelde. See oli nii suurepäraline ja ilus, et sõnadega ei saa ära seletada.

Pidu lõpul wiidi Karla saalist metsa alla välja. Kõik wäiksed mehed tulid saatma ja joowisid Karlale palju õnne.

Mäekingu kõrwal ootas ütleмата ilus, wäike hõbedane saan, mille ette kolmikümmeend walget jänest oli rakendatud.

Päämees istus Karlaga jaani. Kutjar puki pääl keerutas plaksutades piitsaga õhus ja jäneste kari pistis kui lennus jooksma, — jaani jalajed puutusid wäewalt lume külge, nii kiiresti läks sõit. Ja kõik teised päkapiku mehed ratsutasid jäneste seljas, jaani kõrwal ja taga, ühes. Küll oli see sõit ilus — mets oli täis nõiduslikku kuuwalgust ja härmatanud puud hülgasiwad ja särasiwad kui jõulupuude otsata meri. Küll sõitsiwad nad üle mägede, lumiste, hülgawate lagendikkude, läbi palju tihnikute ja meisajärwe lätkiwat jääd mööda, kuni Karla wanemate kodu ukse ette jõudsiwad. Säääl jätsiwad lahked päkapiku mehed Karla jumalaga ja sõitsiwad lauldes metsa tagasi. Täkk aega kuulas Karla ukse ees nende ilust laulu. . .

Dues oli kõik waike. Altnast paistis tulekuma. Karla koputas ukse pihta. Oma tuli wälja ja wiis rõõmsalt oma pojakese jooja tuppä, kus isa üht jõululaulu luges. Ka wäike jõulupuu oli laes rippumas; küünlad pandi koha põlema.

Jõulupuu all jutustas Karla oma juhtumist metsas ja kõik olid wäga rõõmsad. —

Sellest poisikestest Karlast, sai wäga tark ja kuulus mees, keda kõik inimesed armastasiwad. Ta sai oma tarkuse ja hoolsa töö läbi ka wäga rikkaks ja tegi kõigile palju hääd.

Dema jüda ei olnud mitte kulla külles, waid dige tarkus, kohusetundmus ja ligimisearmastus juhtisiwad teda elust läbi.

Järelemõtlemiseks

kõigile lastele.

— Tarkus on kallim, kui palju kulda ja jüdamehäädus ning auus nimi on enam väärt, kui kallid kivid ja pärlid. Sest, kui sulle kõik maailma kuld ja pärlid oľaks antakse, aga sul tarkust, hääd jüdametunnistust ja auusat nime ei ole, siis on kõik see määratu warandus sulle kasuta, koormaks ja muhtlusiks. Nõudke siis esiteks tarkust, wogat jüdant ja auusat nime taga, küll teile siis pärast ka rikkus ja õnn oľaks jaab.

— Kes tahab edasi jõuda ja õnnelikuks jaada, see peab koolis hästi õppima ja pärast elus tublisti tööd tegema. Sest teadus on, kes meile tiwad annab, mis meid üle puuduste- ja muremägede kannawad, kuna töö, läbi raudkaljude, kulla-warandused wälja raib.

— „Meie ei õpi koolis mitte teistele, waid iseeneSte kasuks, oma tulewiku ja õnne kindlusiks.“ Seda väga tõsist ütelnust peaks igauks kooliskäija laps oma jüdamesse tulekirjaga üleskirjutama; igal tunnil peaks see tema kõrwus helisema ja teda wirgalt õppima kütama. Siis wõib niisugusest lapsest tark ja hääd inimene kaswada, kes iseeneSele ja teistele inimestele õnnistuseks on.

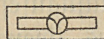
— Lapsed, õppige aegjasti tööd armastama, sest ainult auusa ja hoolsa töö läbi on kõik inimesed ilmas edasi jõudnud ja paremale järjele saanud. Sa ka teid, armsad lapsed, võib ainult töö ja auus püüde edasi viia.

— Väistlus on hirmus wangipõli! Esiteks tundub ta küll armas ja meelitav, aga pärast muljub ta rängemalt, kui kõige raskem koorem. Väist ei tunne mingist asjast enam õiget rõõmu, temale on kõik tüütav ja vastumeelt. Väiska inimest põlgavad kõik, sest tema on ka teistele koormaks ja inimesejugule teotuseks.

— Tarkus, wiskus, südamehäädus ja auus töö on kõige kallimad warandused, mida iga inimene alati peab taga nõudma.

Hoolsus ei hooli raskusest,
Wiskus ei wiiwitust salli;
Töö on ülem siin kõikidest,
Ehitab wöitluste walli.

Lapsufese läbi.

Sündmus jõulu-õhtul trahteris.

Oli jõulu laupäewa õhtu.

Linnas põlesiwad igas majas jõulupuud ja rõõmsad inimesed istusid nende ümber. Enamiste köikide majade aknad särasiwad jõulu-walgusest. Wäga harwa, linna alewis, kus waejemad inimesed elasiwad, leidusid mõned pimedad aknad. Sää! pidiwad küll kurwad inimesed elama!

Ühes niijuguses pimedas toas, mis ka weel külm oli, istus nelja aastane ilus poisikene akna laua pääl ja waatas üle uulitja olewa maja poole, kust aknendest järaw jõulupuud paistis.

„Beats isa ometi kodu tulema ja mulle ka jõulupuud tegema;“ õhtas poisikene ja pisarad weesiwad ta filmadest.

Ena oli seina ääres woodis ja hoigas wahetewahel — ta oli haige. Ja isa ei olnud tööst weel kodu tulnud — ta oli wist trahterisse purjutama läinud. Seda tuli arutihhti ette, et ta nädalise tööpalga enne ära jõi, kui kodu sai. Niijugustel for-dadel oli harilikult ema ikka käinud teda trahteritest taga otsimas ja oli wahel tema käest muißt raha äratuua saanud, enne kui ta köik ära joonud oleks. Ise ta aga enne kodu ei tulnud, kuni taskud tühjad olid ja teda trahterist wälja wijsati.

Nüüd aga oli ema haige, ei saanud teda ot-sima minna ja asjata ootas wäike pois akna pääl, millal isa ometi kodu tuleb!

Ena hoigas woodis wahel üsna kõwasti. See oli poisikesele õige walus kuulda. Tema wäikene pääte hakkas järsku ühest julgest mõttest kinni.

Tafafesi tuli ta akna päält maha, läks ema woodi ette, kuulas wähe, andis siis haige ema teki äärele juud ja astus fikwarwil ukse poole.

"Jõulu-lapsute, väite, armas Jeesus, tule ja juhata mind isa juurde!" õhtas poisjite ja kadus kuulmataalt tajakseji ukse taha, külmale uulitsjale.

Linna keskel, juures trahteris, põlesiwad lae-lampides heledad gaasi-tuled. Kuulduis jumini ja kisa.

Suured toad olid laudajid täis ja nende ümber istusiwad hulga kaupa mehed ja jõiwad wiina ning õlut.

Mõnigi perekonna isa jõi jäl oma wiimased kopikad ära ja läks pärast tühja taskudega ja palja kätega kodu omaksete juurde, kes näljas ja külmas oliwad.

Tihti läks wälimine uks lahti ja üks ehk kaks fahwatanud nägudega naist astusiwad tajakseji sisse ja waatasiwad arglikult ümber. Joodikud, kes neid tähele panema juhtusid, tegid rumalaid tähendusji nende kohta kutsusid oma juurde jooma. Need naised otjisiwad oma joodikuid mehi, et kodu tulema meelitada. Harwa aga juhtus jeda, et keegi joodik oma naise kutsu pääle kodu läks, juurem hull hakkas oma naisi rumalate sõnadega sõimama ja waesjed naesjed pidid nuttes kodu minema, külma tупpa, nälgiwate laste jekka!

Trahteris aga sunises joobnud inimeste lallutaw jutu-kõmin, kõlisesiwad wiina ja õlle klaasid, kostjivad ülbed sõnad ja wali naer. . . Õht oli libedat tubaka suitsu täis.

Waesjed inimesed, nad jõiwad oma raske wae-waga teenitud nädalise tööpalgaga trahteris ära! — Joodikul on raske ilma wiina ja õlleta läbi saada, ennem nälgi ta ja kannab nädal otja wiletjust, kui aga laupäewa õhtul purjutada saaks. Wiina kihwt on neid ära rikkunud, nii et nad oma himudele ei juuda enam wastu panna.

Niisuguste inimeste elu läheb hukka ja nende lõpp on väga vilets ja hale! Hariva jõuab keegi ennast veel päästa.

Wiin ja õlu on inimeste õnne ja hää elu kurjem hävitaja. —

Trahteri wälimise ukse taga oli kōbinat kuulda, — keegi nagu tahtis sisse tulla, aga ei saanud. Sigema laua äärest tõusis üks mees piisti, läks ukse juurde ja tegi selle uudishimuliselt lahti.

Sisse astus wäike, umbes nelja aastane poisike.

„Kas minu isa siin on?“ kostis lapse hele hää.

Kõik joodikud waatajivad kohmetanult poisike peäle, kes kejet tuba seisis ja oma isat nõudis.

Ühe laua äärest tõusis pikk, kummetanud mees piisti ja wähe waaruwal jammul astus ta, nagu kohkunult, lapse juurde. Laps haaras mehe kuue hõlmast finni ja tahtis teda ukse poole wedada, aga tema jõud oli selleks weel väga nõrk.

„Jä, ja pead kodu tulema!“ hädaldas poisike.

„Kust ja siia said? Kas emaga tulid? On ema wäljas ukse taga?“ päris jooanud mees.

„Jse tulin; ema on kodus haige!“

„Sov, wõi päris ise? Waata, kus tubli pois! Tule, ma wõtan sind põlwe peäle ja annan sulle õlut wõi wiina, kumbat sa ise tahad.“

„Ei, ei, mina ei taha! Tule kodu!“ nuttis laps.

„Pärast, pärast pojake, enne joomie oma wiin ja õlu ära,“ ütles mees ja tahtis poega laua juurde wiia.

Laps toetas oma wäikesed jalad wastu, wõttis kõwemini isa kuuehõlmast finni ja püüdis teda ukse poole wedada.

„Tule kodu, isa tule kodu! Oma ja mina suure muidu ära! Tule ruttu, pai isakene, tule nüüd!“ kirjendas laps nii halel ja südamiesse tungiwa häälega, et kõik joodikud kohkunud olid ja liigutatult paigal istusiwad.

„Andres, mine pääle kodu!“ hüüdis keegi meeste seas.

„Mine jah!“ kiinnitasivad mitmed.

„Tule, pai isa, tule ruttu! Ära joo raha ära! Oma jureb kodus ära!“ nuttis laps ja lastis isa ette põlvili maha. Ta pandis oma wäikesed käesjed kokku ja palus:

„Armas jõulu-laps Jeesus, aita mind muu isa kodu wiia!“

Kõik mehed olid sügawasti liigutatud ja mitmelgi läksiwad filmad märjaks.

See sündmus lõi joodikule isale nagu wälf pähe. Bisarad tungisivad ta filmadesse. Ruttu kumardas ta maha, wõttis poja sülle, surus oma kaendlasse, südamet wastu ja tormas temaga uksest wälja uulitsale ja siis tuulekirul kodu poole.

Paljud joodikud tõusivad ka oma laudade juurest üles, maksivad arwed ära ja läksiwad minema — kodu, omakste juurde. Kes weel jooma jäiwad, neil ei maitseunud, pärast jeda pörutawat sündmust, enam õlu ja wiin, waid aegapidi kadusiwad kõik trahterist ära ja lauad jäiwad tühjaks. Tumeda pilguga waatas trahternik mõtetes oma ette maha.

Wäike, nelja aastane poiss oli kallil jõuluõhtul imeteo lorida jaatnud, mille eest paljud perekonnad teda tänasivad.

Allewis oli pime tuba nööd walge. Wäikesel poisil põles jõulupuul laua pääl, mille ümber ta rõõmu pärast jooksis.

Emale oli rohtu toodud ja istus nööd woodi ääre pääl, kuna isa teda armulikult toetas. Onnelikult waatasivad nad oma wäikese poja pääle, kes järawail silmil jõulupuud waatles ja küllalt ei jõudnud jelle ilu üle rõõmustada. Korraga jooksis

poisike woodi ette ja ärdasti, kuna ta filmadesse pisarad tulivad, küsis ta :

"Jä, ega sa nüüd kunagi enam trahterisse ei lähe?"

"Ei, mu väike armsake! Nüüd tahan ma tööst kodu tülles ikka kohe oma hää pojakese juurde tulla," vastas mees, kuna hele pisar ta põsked mööda alla weeres.

Wäike pois andis isa käele suud. Haige ema naeratas õnnelikult ja silitas pehmelt oma pojakese pääd.

Mhjus pragises hele tuleleek ja saatis soojust tупpa, kuna laua pääl pühade-toit isuäratawast lõhnas.

Õnnetumast perekonnast oli õnnelik perekond saanud, ja jeda kõik oma wäikese, nelja aastase poja läbi.

Eks see olnud püha jõulu-öö ime?!

Tuulutaja laul.

Lange, lange, terakene,
Läbi sarja sahnal;
Wingelt puhub tuulekene,
Hagan lendab kahinal!

Sihka-sahka õõtsub sari,
Põhk ta warwel sahiseb;
Kuldne terakeste hari
Wärati all kerkinneb.

Hagan lendab, ringi keerleb,
Seina vastu sahiseb, —
Kõlgas kerkib, tera langeb,
Käsi kärmelt rehitseb.

Puhu, puhu, tuulekene,
Wirgalt panen tööle käe,
Et ei üksigi terakene
Põhu sisse peitu jäe.

Streik.

Kuus last seisisid söögitoas ja sõistasiwad isekestis. Silmadelest paistis ärewus ja ootamise piin.

Saalis ehitadi jõulukuuske ja lapsed pidiwad seni kõrwal olewas toas olema, kuni küünlad puu otsas põlema süüdati ja neid siis jaali kutsutakse.

Et ootamine väga igaw on, jeda jaiwad lapsed nüüd tunda.

„Jõulupuu ehtimine“ näis ka õige palju aega wõtma.

Kärjitu loomuline Aleks, tema oli teistest kõige wanem, ei suutnud igawat ootamist enam wälja kannatada.

„Mina ei taha enam oodata!“ pörutas poisjõe.

„Oodake, oodake, lapsed!“ kostis jaalist tugew mehe hääl.

"Worsti wõite tulla. Jõuluwana pole kõiki kingitusi weel kätte andnud," rahustas laste ema jaalist.

"Küll on see jõuluwana aga laisk, kumas ta jedawitji kõik linna majad jõuab läbi käia?" pahasdas Aleks.

Ta tagus rusikatega weel kord jaali ukse pihta ja kui see ka ei aitanud, waid ikka ainult oodata kásti, siis pööris Aleks ennaft teiste laste poole ja seletas targa näoga:

"Kaua me ikka ootame! Hakkame midagi mängima, et lõbusam oleks."

"Alga mida siis?" küüsiwad lapsed.

"Aleks mõtles wähe aega.

"Mängime streiki."

"Mängime!" hüüdsiwad teised.

"Olga, Weida ja Karla, teie olete wabrikutöölised, teie streigite ja karjute: „elagu wabadus! rohkem palka!" Wanka ja Sergei on kasakad ja mina olen kindralkuberner."

"Siis peawad aga meil ka punased lipud olema," seletas wäike Olga, kust neid saame?"

"Minge tooge lastetoast minu punased püksid, Wanka punane kübar ja ema punane põll, pange need kепikeste otsa ja tulge siis kisades siia tagasi," õpetas Aleks.

Streikijad läksiwad lippusid tooma. Kasakad, Wanka ja Sergei, istusiwad papa jalutuskeppide selga, mis hobuste aset pidinwad täitma ja ratsutasiwad ühe ringi, ümber sõõgilaua, proowiõiduks ära. Wõõrihmad olid nuutideks ehk nagakadeks kätte wõetud. Aleks oli isa wana uniwormi selga ajanud, mille sees ta nagu kottis oli. Tärniga miits oli pääs, teise kõrwa pääle wiltu wajutatud ja isa kuld pidemega mõõl üleõla wõõl.

"Ülewaatusjele!" käsutas ta kasakatele, kes siis ka kõhe tema eest edasi tagasi möõda sõitisiwad.

„Hää küll,“ ütles ta rahul olles, „minge nüüd riietetuppa ja oodake jääl, kuni ma teid käsen tulla.“

Ratsjanikud kihutasivad kepp-hobuste seljas teise tuppa. Aleks lohistas pikas mundrikuuves uhkelt mööda söögituba ja ootas streikijate tulekut. Need jäid kauaks ära. Aleks sai rahutuks, et ta nii kaua ootama pidi ja otjastas streikijatele kasakate läbi tublit „õpetust“ anda.

Lastetoa poolt hakkas kisa, jorutamine ja filamine kuuldamale tulema. Aleks seadis ennast sirgesti seisma, kätt mööga pääle toetades. Kasakad trampijivad rahutult teises toas.

Streikijad jookšivad söögituppa, Olga ema punane põll kepi otjas, Weidal punased püksid ja Kooläl kübar.

„Geist älä! streikijad tulewad!“ kisas Koolä.

„Hurraa! elagu wabadus!“ karjus Weida.

„Kohkem palka!“ nõudis Olga Aleksei ette astudes.

„Oodake teie paganad! — wõi mäsjawad!“ karjus Aleks.

„Sina oled waras, wereimeja!“ kisedas Weida temale wastu ja löi teda punaste pükstega. „Anna meile wabadust ja õigust elada ja ära nuuma ennast raswafeks!“

Aleksil sai tõsiselt süda täis:

„Wõi sina julged mind pükstega lüüa? Kasakad süia! Ma lasen teid, kui mäsajaid, puruks teha!“

Kasakad ruttasivad söögituppa ja kohe kallale. Weida sai rihmaga matsjaka pähe, Olga wastu selga ja Kooläle trehwas nina pihta. Weida haaras esimese kasaka riidupidi kinni ja wiskas kõige kepp-hobusega teda jeliksi põrmandule. Kasak hakkas papat appi karjuma. Koolä nuttis juure häälega

ja Olga lasis teise kasataga karvupidi, mille juures nad ise mõlemad nutšivad. Aleks tagus tuppes mõõgaga Weidale selga, kes esimest kasakat maas finni hoidis.

Põhjamata fiisa, kära ja nuttu oli jõõgituba täis. Ja kes teab, kuidas lugu oleks weel läinud, kui streikijatele ja streigi rahustajatele korraga ootamata pööre poleks tulnud, — jaali üks läks lahti, kust tore jõulupuu sãras, isa ja ema jookšivad kallewate laste juurde sisse.

Tõli lõppis kohe, aga nüüd oli jeda rohkem nuttu ja kaebust iiksteise päãle.

„Mis pagana lahingut teie siin lõõte?“ küsis isa imestades laste käest.

„Meie mængiime streiki,“ seletas Aleks.

„Ja mis sul seljas on poisš? Minu mundrikuub ja mõõk wõõl.“

„Mina olin kindralkuberner,“ wastas Aleks.

„Olga, Weida ja Koolã olid wabrikutõõlijed, kes mäsšajiwad ja Wanka ning Sergei olid kasakat.“

Wanemate imestusel ja meelepahal ei olnud piiri.

„Ajawaim!“ urises maakonnaõõlem, laste isa, läbi hammaste.

„See ajab lapsedgi huffa!“ õhkas ema.

Wãhe mõtlemise jãrele ütles isa:

„Oga teate, lapsed, nüüd streigib ka jõulupuu ja ei põõle teile mitte lãna õõhtu waid homme. — Nüüd igãiks oma tuppa ja — magama!“

Maakonnaõõlem läks jaali, kustutas fiiinlad jõulupuu otsast ära ja jannuis oma kirjutusetuppa, kus ta lãua istus ja millegi iile jãrele mõtles. . .

Proua, kes oma mehele ei julgenud wastu seista, jaatis nuuksuwad lapsed magamisetuppa ja püüdis neid rahustada.

Weida, kui tööliste ninamees, ei lausunud euam sõnagi ja heitis uhkelt woodisje, jest ta oli fõrd uulitjal niifugust juttu kuulnud, et tööliste juhid uhkelt neile pääle pandud karistust kannatawad. — Kindralfuberner Aleks oli koguni trööstimata.

Nii lõppis laste streigimäng jõulu-õhtul.

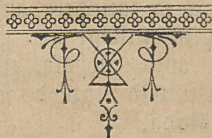
Tõeterad.

— Lastekaswatamine on kõigewanem eluwõlg, millest inimesesugu kunagi lahti ei saa.

— Ei ole midagi õnnetumat ega kurwemat nähtust siin ilmas, kui tõsine armastuseside wanemate ja laste wahel puudub.

— Laste ja wanemate wahel walitsew südamlük armastus on ilus kalliskiwi, mille läbi meie oma elule wäärtust ja õnne lunastame.

— Aeg on jumalik kingitus, sellepärast ei tohi surelik inimene aega mitte asjata ära raisata.

Aasta lõpuks.

Weel mõned päewad ja — jällegi on üks aasta igawesese aja merde kadunud!

Kõik, mis elab, liigub edasi: sünnib, kasvab, püüab täiuse poole ja — kaob. . .

Wägewad on need ajalaened, mis meid edasi kannawad. Inimlik tarkus ega teadus ei suuda aja kaudu käiku takistada — see woolab, nagu määratu meri, otjatuise kalda poole. . .

Meie elu on üürise, meie tunnid nii lühikesed! Noorus kaob, nagu ilus unenägu, täisiga kui tööpäew palawal juwe ajal ja, enne kui me weel õieti arusaadagi võime, langeb wanaduse halla-lumi meie pää pääle ja muudab juukses walgeks.

Et aega meie tarwis nii wähe on, et see osa, mis meie tarwis antud, lennukombel mööda läheb, jellepärast tarwitage igaüks oma aega ja ärge laske sellest natukestgi kasuta kaduma minna.

Töö on, mis meie elule väärtust annab, mis meie elu armsaks ja õnnelikuks teeb. Töö on see, mis meile surmatunnil iseenejega rahulolemise tröösti ja magust kohusetäitmise tunnet saadab. Tööd on kõik inimesed teinud, kes enne meid ilmas elasivad; tööd peab ka meieaegne inimesesugu tegema ja tööd tegema saavad needgi tulewiku rahwad, kes pääle meid elawad.

Töö on inimesesugu ihu kui ka waimu täiuse poole edasi wiinud. Mis minewiku inimesed on töö läbi kätte wõidelnud, seda peame meie edasi kaswatama ja oma aja lõpul tulewiku inimeste kätte andma, kes inimesesoo täiusepüüete pääle edasi ehitawad, edasi wõitlewad. . .

Kasta lõpul waadaku igaüks, olgu ta laps ehk wana inimene, oma mööda saadetud elu pääle tagasi ja küsi iseeneselt: kas see on ka õige olnud? Kas olen koolis hästi õppinud? Kas oma tööd õieti ja auusasti teinud? — Ei ole meie seda aga mitte teinud, siis peame kohe püüdma seda häaks teha. Urge wiiwitage filmapilkugi oma wigasid ja efsitusi parandamast, sest — filmapilk wõib palju tuua, õnnetust ehk õnne luua! —

Lapsed, teie olete tulewiku rahwas! Teie kannate meie, wanade, mõtteid ja püüdeid elusse edasi. Wärskendate neid oma noorusse werega; selgitate kõrgemale jõudnud hariduse walgusega.

Saage auusateks ja häädeks kodanikkudeks, tõe ja inimliku õiguste eest wõitlejateks. Siis

wõime meie wanad, kord jelles rõõmsas teadmises surmaunesse sũikuda, kalmukambriisse kaduda, et teie meie poolikuid töõsid lõpule wiite; meie aateid elus täide saadate; meie sihtide pãäl edasi wõitlete ja wõidate!

Teie pãralt, armsad lapsed, on tulewik; teie pãralt on tulewiku wõidud ja wõidupalmid.

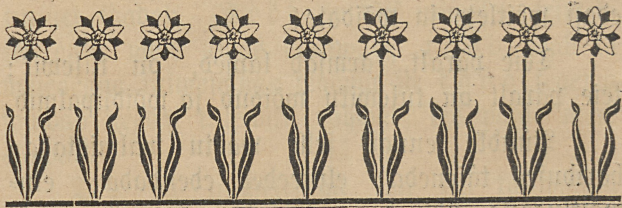
Püüdkte ennast jelle wastu walmistada; hariduses täieneda; eluteedel edendada; eluwõitlustele ühineda. Et tammena tugewaks saaksite, kaljuna kindlaks jääksite.

Selles teadmises ja püüetes astuge wanast uue aastasse ja õnn ning õnnistus mingu teiega ühes!

Seda soowib

„Laste Jõulu-raamatu“
kirjutaja.

Laste pühade-kirjanduse järgmine
väljaanne, II. vihk, nimega:

„Laste Lihawõtte-pühade-raamat. 1909 a.“

ilmub aegsasti enne Lihawõtte pühasid
ja on igast raamatukauplusest saada.

